

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

28 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Elena Cobzac, Nadejda Toma, Victor Boico

judecând, fără citarea părților recursurile ordinare declarate de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului Grincu Artur, de către inculpatul Rusu Ion și de către avocatul acestuia Pavlov Victor, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 21 decembrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

*Grincu Artur xxxx, născut xx xxxx xxxx,
originar xxxx, domiciliat în xxxx*

și

*Rusu Ion xxxx, născut la xx xxxx xxxx, originar
și domiciliat în xxxx xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.03.2017–21.12.2018;

Instanța de apel: 16.01.2019–18.02.2019;

Instanța de recurs: 03.04.2019 – 28.11.2019;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 21 decembrie 2018, Grincu Artur și Rusu Ion au fost recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.149 alin.(1) Cod penal.

În conformitate cu prevederile art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, Grincu Artur și Rusu Ion au fost liberați de răspundere penală din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

S-a încasat de la Grincu Artur și Rusu Ion în beneficiul lui Damian Gheorghe a câte 100 000 lei, de la fiecare, cu titlu de prejudiciu moral.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, A. Grincu activând în calitate director la SRL „Grincat Construct” și totodată deținând și funcția de salvamari cu Rusu Ion la pensiunea de odihnă „Fenix”, din mun. Chișinău, or. Vatra, malul drept al lacului Ghidighici care aparține întreprinderii nominalizate, fiind instruiți în cadrul

Secției Control Stații de Salvare a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale din cadrul MAI al Republicii Moldova, deținând în acest sens Certificat seria xxxx nr. xxxx din 04.0.2012, conform căruia au absolvit cursul tematic de instruire a salvamarului. Fiind obligați conform regulilor de plimbare a bicicletei de apă a pensiunii turistice „Fenix” să nu admită așezarea persoanelor pe marginea bicicletei de apă, de a se transfera de pe un loc pe altul, de a clătina bicicleta de apă, de a se scărda sau scufunda din bicicletă, de a servi băuturi alcoolice în bicicleta de apă în timpul plimbării cu aceasta, precum și de a nu admite plimbarea cu bicicleta de apă a persoanelor aflate sub influența alcoolului. De asemenea, contrar prevederilor Regulilor construirii, întreținerii și utilizării plajelor, bazinelor pentru scăldat și înotat, stațiilor de închiriere a bărcilor, stațiilor acvatice-sportive, punctelor de trecere și ancorare pe teritoriul RSSM, aprobate prin Ordinului sovietului miniștrilor a MSSR nr. 275 din 14.08.1968, fără ca bicicleta de apă să aibă numerele de înregistrare, fără a plasa regulile de închiriere a bărcilor și schema deplasării bărcilor, la data de 09.06.2012, aproximativ ora 14⁰⁰, fără al instrui pe I. Damian cu privire la regulile de închiriere și plimbare cu bicicleta de apă și știind cu certitudine că acesta se află în stare de ebrietate alcoolică, deoarece a servit băuturi alcoolice chiar în timpul închirierii bicicletei de apă, dându-și seama de caracterul acțiunilor sale și de pericolul la care era expus ultimul, considerând într-un mod ușuratic că nu vor surveni urmări negative, fără precauție, a permis închirierea de către acesta și prietenilor săi a bicicletei de apă ce aparține cu drept de proprietate SRL „Grincat Construct”.

Îndepărtându-se de la malul bazinului acvatic, I. Damian a căzut de la bordul bicicletei și ca urmare s-a înecat.

3. Nefiind de acord cu sentința, cu apel au contestat-o inculpatul A. Grincu și avocatul V. Pavlov în numele inculpatului I. Rusu, care au solicitat, casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, argumentând următoarele:

- pensiunea turistică „Fenix” avea toate actele în regulă, or la 02.06.2012 stația de bărci a fost supusă unui control de către Serviciului de protecție civilă și situații excepționale a MAI cu eliberarea prescripției în care s-a stabilit că stația navală a pensiunii activează în conformitate cu legislația, indicând că bicicletele de apă și bărcile sunt înregistrate la organele competente cu aplicarea numerelor de înregistrare pe ele, panoul cu date informative și reguli de comportare pe apă există, și sunt amplasate în locul de închiriere a mijloacelor plutitoare;

- la eliberarea bărcii de apă în chirie a explicat regulile de securitate și a eliberat 4 veste de salvare, însă persoanele nu le-au îmbrăcat motivând că este cald;

- persoanele care au urcat pe catamaran nu aveau semne vizibile de ebrietate;

- cele 4 persoane aveau asupra lor o pungă neagră netransparentă în care au anunțat că au apă, nu au anunțat că au băuturi alcoolice;

- tragedia dată a avut loc din lipsa de cultură în societate a persoanelor care au închiriat catamaranul și nu din motiv că apelantul nu a asigurat persoanele cu echipament de salvare;

- pasagerii catamaranului cunoscând că consumul de alcool precum și scăldatul este interzis, pe ascuns au consumat băuturi alcoolice în timpul plimbării pe apă. Mai mult pasagerii cunoscând despre faptul că I. Demian se află în stare de ebrietate și nu poate înota i-au permis să sară în apă;

- potrivit art.195 pct. 4 al Codului navigației marine comerciale prevede că „Transportatorul este exonerat, parțial sau total, de răspundere dacă dovedește că moartea pasagerului sau deteriorarea sănătății lui ori pierderea sau avarierea bagajelor acestuia a fost consecința culpei, intenției sau imprudenței grave a pasagerilor”;

- cauza a fost examinată imparțial și unilateral, în speță nefiind stabilite toate circumstanțele cauzei, iar nerecunoașterea vinovăției a fost interpretată extensiv defavorabil, ceea ce a înrăutățit situația justițiabilului;

-instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția;

- respingând probele apărării instanța nu a combătut prin careva argumente versiunea apărării, iar concluzia privind vinovăția inculpaților este bazată pe presupuneri;

- instanța nu a argumentat sentința prin careva probe convingătoare că I. Rusu a fost în acea zi la serviciu și acțiunile lui au dus la decesul lui I. Damian;

- în speță nu a fost demonstrată legătura de cauzalitate între acțiunile lui I. Rusu și urmările survenite – decesul lui I. Damian;

- I. Rusu urmează a fi achitat din lipsa elementelor constitutive a infracțiunii incriminate, or acesta nu a realizat latura obiectivă a infracțiunii, de asemenea nefiind identificat și scopul;

- nici o probă prezentată de acuzare nu confirmă faptul că I. Rusu la data de 09.06.2012 a fost prezent la fața locului și că acesta ar fi fost la serviciu;

- declarațiile martorilor C. Dodi și M. Volovei cu referire la faptul că îl cunosc pe I. Rusu, urmează a fi apreciate critic, or, la urmărirea penală aceștia nu au indicat faptul dat;

- I. Rusu nu este vinovat de săvârșirea infracțiunii incriminate și astfel este eronată concluzia instanței prin care s-a admis acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate în adresa lui I. Rusu.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2019 apelurile declarate au fost respinse ca nefondate.

5. Instanța de apel în argumentarea deciziei adoptate a menționat că prima instanță just bazându-se pe probele cercetate în cadrul ședinței de judecată a constatat că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.149 alin.(1) Cod penal a fost dovedită pe deplin.

Astfel, Colegiul penal a relevat că, deși inculpații nu au recunoscut vina prin probele cercetate cu certitudine s-a dovedit vinovăția acestora, și anume: - **declarațiile succesoriului legal G. Demian** din care rezultă că la momentul în care a venit la fața locului a aflat de la alte persoane că la închirierea catamaranului persoanele, inclusiv feciorul său nu au fost informați despre regulile de comportare în apă, or aceștia se aflau în stare de ebrietate însă necătând la aceasta nimeni nu le-a interzis să intre în apă. Pe teritoriul pensiunii nu erau panouri informative. A observat 5 catamarane care nu aveau numere de evidență și nici nu erau echipate cu colaci de salvare sau cu veste de salvare; **declarațiile martorilor oculari M. Volovei, C. Dodi**, care au menționat că în momentul în care au închiriat catamaranul nu au primit careva instrucțiuni referitor la regulile de securitate și de comportare în apă, nu au primit vestă de salvare. Au mai menționat că în momentul în care au urcat pe catamaran aveau cu ei o sticlă de bere de 2,5 l. care era plasată într-o sacoșă de transparentă de culoare albastră. După o oră s-au întors la mal și au mai prelungit chiria cu încă o oră, unde au mai luat cu ei o sticlă de bere. În pungă berea se evidențiază, însă nu au fost careva observații. Careva panouri informative cu reguli de comportare în apă la fel nu erau. Catamaranele nu aveau numere, acestea doar erau aranjate în rând. Au concretizat că la catamarane era doar I. Rusu, care nici nu i-a întrebat dacă pot înota. După ei au mai venit persoane care au închiriat catamaranele, erau și copii care la fel nu aveau veste de salvare; **martorii R. Moscalciuc, L. Cortișău**, care la fel au declarat că nu au văzut veste de salvare la careva persoane care au închiriat catamarane, precum și nu au observat panouri cu privind regulile de utilizare a catamaranelor.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile martorilor apărării O. Grincu și V. Rotari considerând că acestea au un caracter declarativ, or în ședința de judecată aceștia au depus declarații contradictorii, martorul O. Grincu a relatat că panourile din imaginile de la (f.d.15, 18 Vol. I), nu sunt altceva decât semnele de avertisment, iar panourile informative cu regulile de comportare pe apă, fiind în altă parte, pe când martorul V. Rotari a relatat că, panoul prezentat la (f.d.15, 18 Vol. I), reprezintă panoul cu regulile de comportare pe apă.

Colegiul analizând declarațiile, succesoriului părții vătămate G. Damian, martorilor oculari M.Volovei, C. Dodi, R. Moscalciuc și L.Cortișău, a conchis că acestea sunt veridice și prin acestea se confirmă că în ziua în care s-a înecat I. Damian pe teritoriul pensiunii de odihnă „Fenix”, s-au aflat ambii inculpați A. Grincu și I. Rusu, iar inculpatul I. Rusu, care activa în calitate de salvamar a eliberat catamaranul fără prezentarea/eliberarea vestelor și/sau colacilor de salvare. Totodată, inculpatul I. Rusu nu a adus la cunoștință chiriașilor regulile de comportare pe apă, iar în ziua respectivă careva panouri informative care ar conține asemenea reguli, în perimetrul stațiunii, nu au fost afișate. La fel s-a constatat faptul că, inculpatul I. Rusu a admis urcarea la bordul ambarcațiunii a persoanelor sub influența alcoolului, inclusiv cu băuturi alcoolice, fapt confirmat de martorii oculari M. Volovei și C. Dodi, care au declarat cu certitudine că

au consumat alcool și aveau dispoziție, iar în timp ce urcau la bordul catamarane-i aveau asupra lor bere în pungă, care se evidențiază, însă inculpatul nu le-a făcut careva observații, acesta fiind cointeresat mai mult de achitarea taxei pentru închiriere.

Totodată, Colegiul a reținut că, atât inculpatul A. Grincu, cât și martorii oculari M. Volovei și C. Dodi au confirmat că în ziua de 09.06.2012, ultimii s-au fotografiat pe teritoriul stațiunii, inclusiv și stațiunea, însă reieșind din conținutul imaginilor foto anexate (f.d.200 Vol. I), cât și a declarațiilor martorilor acușării, s-a constatat că în ziua înecului a lui I. Damian, catamaranele pensiunii de odihnă „Fenix” nu dispuneau de numere de înregistrare. Astfel, argumentul inculpatului A. Grincu precum că, catamaranele nominalizate au fost înregistrare în modul convenit la organele competente – ÎS ”Registru Naval”, a fost respins ca fiind neîntemeiat, or identificarea catamaranului cu care s-a plimbat I. Damian și verificarea supunerii acestuia înregistrării și corespund cerințelor legale, se efectuează doar după numărul de înregistrare care în acea zi lipsea la catamarane.

În concluzie instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpaților precum că, catamaranele aveau numere de înregistrare, însă acestea erau lipite lateral de aceea nu erau vizibile în imaginile foto prezentate, din motivul unghiului de efectuare a fotografiei. Mai mult ca atât, martorul apărării O. Grincu a declarat că numerele de înregistrare a catamaranelor au fost montate în interior, deoarece nu era o regulă unde anume să fie fixate, nefiind obligatoriu pe capotă, partea din față.

Colegiul penal a mai reținut la acest capitol că I. Damian s-a înecat la data de 09.06.2012, cercetarea la față a avut loc la 20.08.2012, iar din tabelul fotografic s-a stabilit că catamaranele pensiunii de odihnă „Fenix”, au lipit numerele de înregistrare pe partea din față (f.d.28 Vol. I), deci cercetarea nemijlocită a catamaranelor a fost efectuată doar după două luni și unsprezece zile de la înece.

Verificând sentința în partea soluționării acțiunii civile instanța de apel a conchis că concluzia instanței de fond la acest capitol este justă și întemeiată, instanța conducându-se de prevederile art.art.219 alin.(1), 220 Cod de procedură penală și art.14 Cod civil și ținând cont de suferințele suportate de succesorul părții vătămate în urma decesului unicului fiu în vârstă de 24 ani corect a evaluat că suma de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral va fi proporțională și echitabilă pentru a recupera prejudiciu moral cauzat.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate au declarat recursuri ordinare avocatul B. Druță în numele inculpatului A. Grincu și inculpatul I. Rusu, care au solicitat, casarea acestora cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

În argumentarea recursului declarat avocatul B. Druță în numele inculpatului A. Grincu a menționat următoarele:

- vina în producerea incidentului o poartă însăși decedatul deoarece nu a respectat cerințele reflectate în Regulile de comportare și tehnica securității în timpul plimbării

cu barca pe lac, or aceștia au tăinuit că aveau asupra lor băuturi alcoolice, iar A. Grincu nu avea funcția de polițist și nu avea dreptul de a-i percheziționa;

- este o presupunere a acușării precum că la intrarea în lac cu barca A. Grincu cunoștea despre starea lui I. Damian, or la stație nu este prevăzut să fie aparat de determinare a stării de ebrietate sau vreun cabinet medical pentru a constata această stare;

- în momentul în care s-a produs incidentul A. Grincu a întreprins toate măsurile posibile pentru a acorda ajutor, a organizat măsuri de salvare, însă nu l-a putut depista pe I. Damian fiind nevoie de tehnici speciale;

- instanțele au ignorat faptul că de către inspectorii Serviciilor specializate SPCSE al MAI au fost efectuate investigații, nefiind careva obiecții la starea tehnică a bărcilor și la capitolul respectarea tehnicii securității, a instructajului salvamarilor precum și a clienților care doreau să se odihnească la lac;

- vina pentru incidentul dat în afară de decedat o poartă și martorii C. Dodi și V. Moscalciuc, care nu l-au anunțat pe A. Grincu despre faptul că prietenul lor a consumat băuturi alcoolice și i-au permis să sară în apă cunoscând că acesta nu poate înota;

- instanțele de fond greșit au pus la baza hotărârilor adoptate declarațiile succesorului legal al părții vătămate, or această persoană este cointeresată și nu a fost la fața locului în momentul în care s-a produs tragedia;

- pentru speța dată nu are nici o relevanță faptul că bicicletele de apă nu erau numerotate;

- în speța instanțele au dat prioritate probelor prezentate de acuzare și a ignorat probele apărării fiind încălcate drepturile lui A. Grincu garantate de art.5 și 13 CEDO.

Inculpatul I. Rusu în recursul declarat a invocat următoarele motive:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentului invocat referitor la faptul că la ziua incidentului 09.06.2012, I. Rusu nu a fost prezent la serviciu și nu a exercitat funcția sa de salvamar, or acest fapt a fost confirmat de către martorii V. Rotari, L. Corțîșău și inculpatul A. Grincu;

- în speța instanțele de fond nu au apreciat în cumul declarațiile martorilor V. Rotari, L. Corțîșău și inculpatului A. Grincu în ansamblu cu declarațiile martorilor M. Volovei și C. Dodi, pentru a emite o sentință obiectivă, fapt ce a viciat soluția instanțelor;

- instanța de apel, contrar prevederilor alin.(5) art.414 Cod de procedură penală, a ignorat cele invocate în apel și anume: lipsa unei evaluări a declarațiilor date de către martorii M. Volovei, C. Dodi și inculpatului A. Grincu pentru a elucida toate circumstanțele importante a cauzei penale;

- instanța de fond, întru emiterea soluției de condamnare a menționat că, vina inculpatului se mai manifestă prin lipsa unei autorizări a navelor de mic tonaj (catamaran), de care s-a folosit victima și martorii M. Volovei și C. Dodi. Totodată, instanța de fond a pus în baza condamnării și probe documentare: biletul naval al navei

de mic tonaj cu certificat de navigabilitate a navei de tonaj mic, inclusiv fiind enumerată și nava în cauză ca una certificată (p.11 al sentinței). Biletul naval al navei de mic tonaj cu certificat de navigabilitate a navei de tonaj mic este o confirmare autorizării și permisiunii de a folosi o nava de tonaj mic, astfel instanța s-a contrazis în partea descriptivă. La rândul său, instanța de apel a evitat să se expună asupra acest argument;

- instanțele de fond nu și-au motivat hotărârile și nu au dat apreciere juridică a tuturor circumstanțelor, iar, lipsa unei expuneri asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că părțile nu au fost auzite (cauza Hirvisaari v.Finland, nr.49684/99, parag.30, din 27.09.2001);

- în speță, la adoptarea hotărârilor s-a admis o eroare gravă, fiind încălcate prevederile art.6 CEDO;

- nu au fost întrunite elementele infracțiunii prevăzute de alin.(1) art.149 Cod penal;

- I. Rusu a fost condamnat pentru că a admis persoane să se folosească de navele de mic tonaj, fără petrecerea unui instructaj, persoanele fiind în stare de ebrietate, iar navele nu au fost înregistrare, însă lipsa autorizării navelor nicidecum nu a influențat la survenirea decesului victimei;

- instanța judecătorească urma să stabilească dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, însă instanța nu a cercetat obiectiv declarațiile martorilor și eronat a reținut că I. Rusu la 09.06.2012 a fost prezent la serviciu;

- în cazul lipirii de viață din imprudență nu avem un act de violență, ci o conduită greșită a făptuitorului într-o situație periculoasă, susceptibilă să producă, în anumite împrejurări, consecințe sub formă de moarte cerebrală a victimei. Lipsirea de viață din imprudență se comite în mod frecvent prin inacțiune, atunci când făptuitorul omite să facă ceea ce este obligat potrivit legii, altor reglementări sau împrejurărilor, pentru a nu cauza moartea unei persoane. **Prin hotărârile judecătorești nu s-a enumerat care inacțiune sau ce a omis să facă ce este obligat pentru a nu fi cauzată moartea unei persoane.** Potrivit materialelor cauzei, navele au fost certificate, iar în stare de ebrietate victima a devenit deja în procesul folosirii navei, salvamarul fiind în imposibilitate de a supraveghea procesul;

- instanțele de fond nu au făcut careva constatări referitor la faptul cum inculpatul a comis infracțiunea incriminată - prin acțiuni intenționate, din neglijență sau că acționat fără intenție, or martorul M. Volovei a declarat că victima a lunecat de pe catamaran și a căzut în apă după ce pe alături a trecut un scuter. Deci, instanțele judecătorești au avut la dispoziție o cauză ce a provocat starea de pericol care s-a soldat cu decesul persoanei. Prin urmare, instanțele judecătorești nu au stabilit o legătură causală între acțiunile/inacțiunile inculpatului I. Rusu și decesul survenit.

7. Judecând recursurile ordinare declarate de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului Grincu Artur, de către inculpatul Rusu Ion și de către avocatul acestuia Pavlov Victor în raport cu motivele invocate și materialele dosarului, ținând cont de

opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursurile ordinare declarate urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Pornind de la prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, se relevă că, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care erorile judiciare nu pot fi corectate la această etapă a procedurilor.

Potrivit dispoziției art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia. Prin alte cuvinte, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să dispună casarea integrală a acesteia, atunci când se constată admiterea unor erori de drept, care au dus, în consecință, la afectarea echității procedurii desfășurate în privința persoanei deferite judecării.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, adică odată exercitat are efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar. Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vis-a-vis de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

În general, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze, era necesar de a fi supuse analizei și aprecierii toate probele acumulate în dosar, având în subsidiar în vedere faptul că apelanții au supus criticii calificarea faptelor imputabile lor. De altfel, în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe anume pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor importante cauzei, sub toate aspectele, în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate, în scopul percepției directe a probelor de către instanța de judecată pentru formularea opiniei vizavi de vinovăția persoanei trimise în judecată.

Recurenții, în cererile de recurs, critică anume faptul că instanțele de fond nu au acordat deplină eficiență prevederilor legale și au conchis greșit asupra vinovăției inculpaților în temeiul art.149 alin.(1) Cod penal, bazându-se preponderent pe aceleași probe, care au fost analizate de prima instanță.

Colegiul constată că, instanțele de fond nu au efectuat o investigație eficientă în vederea clarificării tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a acestui caz, în urma căreia au concluzionat că vinovăția lui A. Grincu și I. Rusu a fost demonstrată incontestabil în baza art.149 alin.(1) Cod penal.

Deși instanța de apel a concluzionat că este justă soluția primei instanțe în partea calificării acțiunilor ambilor inculpați, deoarece acestea întrunesc elementele infracțiunii incriminate, totuși, sub aspectul laturii obiective, aceasta nu este una argumentată.

Latura obiectivă a faptei infracționale are următoare structură; 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau în inacțiunea de lipsire de viață a unei alte persoane; 2) urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei; 3), legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Lipsirea de viață din imprudență se comite prin acțiune ori inacțiune, atunci când făptuitorul omite să facă ceea ce este obligat potrivit legii, altor reglementări sau împrejurărilor, pentru a nu cauza moartea persoanei (încălcând conduita prescrisă de legea penală de a nu lipsi de viață).

Or, omul se ciocnește de diverse fenomene, substanțe, obiecte, mecanisme, metode și acțiuni care reprezintă sau conțin pericolul morții pentru viața lui sau a altor persoane, și cu scop de a evita acest pericol sau pentru neadmiterea cauzării morții au fost elaborate anumite reguli de comportament (ghiduri, instrucțiuni etc.) și aceste reguli se numesc reguli de securitate, ori manifestarea lipsei de respect față de aceste norme, nechibzuința persoanei pe când ea trebuia și putea să fie atentă, constituie un fundament real pentru survenirea unor urmări nefaste, inclusiv a morții unei alte persoane.

Prin urmare, instanța de apel deși a descris fapta constatată de prima instanță, a enumerat probe, care în opinia sa confirmă vinovăția și soluția dată de prima instanță, însă în partea descriptivă a deciziei nu a descris acțiunile fiecărui inculpatul sub aspectul dacă acestea întrunesc acele trei semne ale laturii obiective de lipsire de viață din imprudență și care anume inacțiuni ale fiecăruia au dus la decesul victimei.

De asemenea, instanța de recurs constată că, în partea descriptivă a deciziei, instanța a desconsiderat descrierea detaliată a laturii subiective a acestei infracțiuni, existentă în acțiunile inculpaților, care se exprimă în vinovăție sub formă de imprudență, ce se poate exprima în neglijență sau în încrederea exagerată.

Concomitent, cu cele enunțate supra, instanța de apel nu a analizat minuțios probele din dosar, nu a dat răspuns la toate capetele de cerere din apelurile declarate de inculpatul A. Grincu și avocatul V. Pavlov în numele inculpatul I. Rusu, prin aceasta nerezolvând fondul apelului declarat.

Astfel, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apelurile declarate, descrise la pct.3 al prezentei decizii, inclusiv referitor la faptul că dacă persoanele ce au închiriat catamaranul cunoșteau că victima nu putea să înoate de ce nu au insistat să-l îmbrace în vesta de salvare; că actele legislative care reglementează activitatea stațiilor de bărci nu prevăd instruirea pasagerilor; nu au fost luate în considerație concluziile organelor oficiale de control (inspectorat naval, Serviciul de protecție civilă și situațiilor excepționale a MAI), care permanent efectuau supravegherea activității pensiunii la general și în special stației de ambarcațiune și

careva încălcări esențiale nu au fost înregistrate; că transportatorul este exonerat, parțial sau total, de răspundere dacă dovedește că moartea pasagerului sau deteriorarea sănătății lui ori pierderea sau avarierea bagajelor acestuia a fost consecința culpei, intenției sau a imprudenței grave a pasagerului, așa cum reglementează pct.4 art.195 Codul navigației maritime comerciale.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit notează că, motivarea unei hotărâri constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitriar judecătoresc, precum și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

Prin urmare, decizia instanței de apel trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Obligarea instanței să-și motiveze hotărârea pe cauzele penale rezultă din prevederile art.6§1 din Convenția Europeană. Lipsa motivărilor cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească poate ridica probleme conform art.6§3 (b) din Convenție, referitoare la accesul la justiție, situație în care nu sunt indicate cu suficientă claritate temeiurile pe care se bazează hotărârea, ceea ce împiedică folosirea efectivă a procedurilor de contestare și afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil.

În acest sens se reține că, potrivit jurisprudenței CtEDO, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse” (cauza Fomin vs Moldova din 11.10.2011).

Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel, contrar prevederilor art.6 §1, 3 din Convenție, nu a asigurat desfășurarea unui proces echitabil și nu a dat o argumentare motivată tuturor temeiurilor invocate de partea apărării V. Pavlov și inculpatul A. Grincu.

În concluzie, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a soluționat cauza în conformitate cu prevederile legale, adică nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de către apelanți, hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, eroare de drept cuprinsă de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei, deoarece eroarea dată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să tina seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor

administrare în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe argumentat și detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apel și în recursurile ordinare declarate de avocați și inculpat în limitele competenței, să respecte prevederile art.art.394, 414 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului Grincu Artur, de către inculpatul Rusu Ion și de către avocatul acestuia Pavlov Victor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2019, în cauza penală în privința lui *Grincu Artur* și *Rusu Ion* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 27 decembrie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Nadejda Toma

Victor Boico